

Klippans kommun
Rektorn vid Ljungbyhedskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Ljungbyhedskolan
årskurs 7-9 i Klippans kommun

Tillsyn i Ljungbyhedskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Klippans kommun under hösten 2013 och våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ljungbyhedskolan besöktes av Skolinspektionen den 19 och den 20 november 2013.

Fakta om skolan

Ljungbyhedskolan ligger i Ljungbyhed drygt en mil sydost om centralorten Klippan. Ljungbyhedskolan omfattar två skolenheter varav detta beslut avser skolenheten för årskurserna 7 till 9. Skolenheterna leds av varsin rektor. På skolenheten för årskurs 7 till 9 finns 165 elever. De bägge rektorerna har regelbundna möten tillsammans i vilka även skolenheternas fyra arbetslagsledare deltar. Elevhälsoteamet leds av rektorn och omfattar specialpedagoger, kurator, skolsköterska samt studie- och yrkesvägledare.

Av Skolverkets statistik för läsåret 2012/2013 framgår att 76 procent av eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen i årskurs 9. Det genomsnittliga meritvärdet är samma år 208 poäng och skillnaden mellan flickors och pojkars resultat är marginell. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan är 84 till 87 procent beroende på program. Sett över tid har kunskapsresultaten varit relativt konstanta. De senaste åren har skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde minskat. För elever med utländsk bakgrund har under samma period det genomsnittliga meritvärdet försämrats.

Helhetsbedömning

Alla elever på Ljungbyhedskolan når inte de kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 9. Även om det genomsnittliga meritvärdet det senaste året ökat något har det skett en försämring vad gäller andelen elever som når målen i alla ämnen. Det har även skett en försämring vad gäller meritvärdet för elever med utländsk bakgrund. Tillsynen visar att, även om skolan har en god systematik när det gäller att följa upp elevernas kunskapsresultat, och även om en analys av skolans samlade resultat leder till att undervisningen omprövas och till att utvecklingsinsatser planeras och genomförs, finns brister i skolans arbete kring särskilt stöd. Ljungbyhedskolan behöver förbättra sitt arbete kring särskilt stöd så att de elever där en utredning visat att särskilda stödinsatser behövs får ett sådant stöd och att det ges på det sätt och i den omfattning som eleverna behöver. Som ett led i arbetet mot en ökad måluppfyllelse behöver

skolan också förbättra sitt arbete med att för eleverna klargöra vilka kunskapskrav de uppnått i de olika ämnena och vad som krävs för att de ska nå en högre kunskapsnivå. Detta gäller särskilt i samband med betygssättning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och har god kunskap om skolans inre arbete. Skolans resultat följs upp, analyseras och dokumenteras i en årlig kvalitetsredovisning. De analyser som skolan gör leder fram till en arbetsplan för kommande läsår i vilken de förbättringsåtgärder som skolan avser att arbeta med beskrivs. Ett sådant förbättringsområde gäller elevernas rätt till inflytande över utbildningen. Skolan arbetar aktivt och målinriktat med att förbättra elevernas reella inflytande. Tillsynen visar dock att det saknas forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.

Av tillsynen framgår inget annat än att skolans arbete med att skapa en lugn och trygg skolmiljö för eleverna har tydliga strukturer och rutiner. Det förebyggande arbetet för att förhindra kränkande behandling är målinriktat och det finns rutiner för hur rektorn rapporterar till huvudmannen då signaler om kränkningar kommer till rektorns kännedom.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Klippans kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Vid skolenheten ska det finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare. Rektorn är ansvarig för att sådana forum finns. Vid dessa forum ska elevernas vårdnadshavare informeras om förslag till sådana beslut som ska behandlas vid mötet och ges tillfälle till att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Ljungbyhedskolan har vid inspektionstillfället inget fungerande forum för samråd med elevernas vårdnadshavare. Det finns en gemensam föräldraförening för Ljungbyhedskolans skolenheter och styrelsen bjuder in vårdnadshavare och de bägge rektorerna till ett mötesforum kallat "föräldrar som bryr sig". Det framkommer dock av intervju med rektorn att de fåtal vårdnadshavare som kommer till dessa möten inte kan anses vara representativa för skolenheten för årskurserna 7 till 9. Enligt lärarna och rektorn utses inte föräldra-representanter i alla klasser utan det är upp till klassens vårdnadshavare att själv bestämma om man vill ha sådana representanter eller inte. Rektorn använder sig inte av dessa representanter för att bjuda in till samråd och det finns inte heller några andra rutiner för en sådan inbjudan. Lärarna, elevhälsan och rektorn menar att det finns flera tillfällen då elevernas vårdnadshavare bjuds in till skolan, som exempel ges föräldramöten, utvecklingssamtal och pedagogiskt café. De menar vidare att dessa sammankomster är välbesökta och att det där finns möjlighet för vårdnadshavare att framföra sina synpunkter på skolans verksamhet. Skolan saknar dock system som gör det möjligt att sammanställa, analysera och återkoppla sådana synpunkter till vårdnadshavarna. Även ett sådant sätt att samla in synpunkter behöver dock kompletteras med forum för samråd av den typ som skollagen kräver. I denna form av samråd ska vårdnadshavarna ges information om skolans arbete, beredas möjlighet att ta del av förslag till beslut samt ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Rektorn ska se till att det vid Ljungbyhedskolan finns ett eller flera forum där elevernas vårdnadshavare ges information om förslag till beslut samt möjlighet att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Författning

4 kap. 13 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i sin skolsituation ska rektor se till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

- Eleverna ska få det särskilda stöd i skolan som utredningen har visat att de behöver.
- Resursfördelning och stödåtgärder ska anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärarna har gjort.
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Av skollagen framgår att eleverna ska ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som en utredning visat behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Av skollagen framgår vidare att åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Rektor fattar beslut om upprättande av åtgärdsprogram och programmen ska ange vilka behov eleven har, hur dessa ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp. Om en utredning visat att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas. Av läroplanen framgår att rektor har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver samt för att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärarna gör.

En av fyra elever når inte de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen i årskurs 9 och enligt lärarna och elevhälsan får elever som är i behov av särskilt stöd inte ett tillräckligt sådant stöd. Detta gäller enligt lärarna elever som inte når kunskapskraven i ett eller flera ämnen men också till Sverige nyanlända elever som behöver studiehundledning på modersmålet.

Lärarna beskriver att de, då de befarar att en elev inte kommer att uppnå kunskapskraven, gör en så kallad "orosanmälan" till elevhälsoteamet. De beskriver vidare att de i samband med denna anmälan uppmanas att göra en pedagogisk utredning som underlag för rektors beslutfattande. Enligt rektor och elevhälsan leder nästan alla orosanmälningar till att rektor fattar ett beslut om att inte upprätta ett åtgärdsprogram utan istället får lärarna i uppgift att utarbeta en handlingsplan för eleven. Enligt rektor finns det vid tillsynstillfället 15 till 20 aktiva åtgärdsprogram på skolan och elevhälsan uppskattar att det finns ett hundratal handlingsplaner. Skolans elevhälsoteam är av uppfattningen att åtgärdsprogram bara behöver upprättas om de åtgärder som en utredning av elevens behov utmynnat i innebär insatser på organisationsnivå och sådana åtgärdsprogram upprättas av skolans specialpedagog. Enligt rektor är detta förfaringsätt något som utmanar lärarna till att göra anpassningar i

undervisningen och begränsa sådana insatser som innebär att elever exkluderas. En konsekvens av detta är att det enligt lärarna finns mycket få ämnesspecifika åtgärdsprogram och att de åtgärder som kan ges i undervisningen, och som beskrivs i handlingsplanerna, inte blir åtgärder av den typ som skulle vara till mest hjälp för eleven och därför av lärarna uppfattas som kraftlösa. Intervjuer med lärare och elevhälsa visar att flera av de åtgärder som skolan formulerar i sina handlingsplaner inte bedöms vara tillräckliga utan begränsas av att det saknas tillräckliga resurser. Enligt rektorn har skolan vid tillsynstillfället en heltidsanställd specialpedagog men denna resurs kommer att minskas till nästa termin. Rektorn är till följd av detta medveten om att strukturer och rutiner kring arbetet med särskilt stöd måste förändras. Intervjuer med elevhälsa och rektor visar att skolan saknar en aggregerad bild över vilka åtgärder och insatser som sätts in och vilka effekter dessa gett. Eftersom skolan inte utvärderar insatserna saknar skolan underlag som gör att resurserna fördelas och anpassas till lärarnas kartläggning och värdering av elevernas utveckling. Det är skolan och ytterst rektorn som är ansvarig för att eleverna får det särskilda stöd som en utredning visat att de behöver och för beslutet om att upprätta ett åtgärdsprogram eller inte. Att erbjuda insatser som man från början befarar är otillräckliga är inte acceptabelt.

Vid tillsynen finns några till Sverige nyanlända elever som enligt lärarna och elevhälsan är i behov av studiehundledning i sitt modersmål, men som inte får denna stödinsats. Rektorn är medveten om detta och i avvaktan på lämpliga handledare ges eleverna stöd och hundledning av en lärare med behörighet att undervisa i ämnet svenska som andraspråk.

Rektorn ska, inom givna ramar, se till att eleverna ges det särskilda stöd som en utredning har visat att de behöver. Rektorn ska se till att åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Rektorn ska även se till att elever som har behov av studiehundledning på sitt modersmål får det i den omfattning som en utredning visat att de behöver. Rektorn ska vidare se till att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärarna gjort.

Författning

3 kap. 8-10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleven ska fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling. Eleverna ska vidare informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen och den som har beslutat betyget ska på begäran upplysa eleven om skälen för betyget.

Skolan implementerar innevarande läsår ett webbaserat verktyg kallat "ping-pong" som ska fungera som kommunikationsplattform mellan skola och hem. Pedagogiska planeringar, ämnesmatriser för bedömning av elevernas kunskapsutveckling, individuella utvecklingsplaner samt information om arbetsuppgifter, läxor och prov är exempel på sådan information som enligt lärarna lätt ska kunna hämtas av elever och vårdnadshavare. Intervjuer med elever visar dock att de inte förstått och inte tagit till sig dessa funktioner. Enligt eleverna är tillgången till datorer på skolan inte sådan att de under skoldagen själv kan komma åt den information som finns på kommunikationsplattformen. Skolans datorer är inlåsta och måste bokas och hämtas ut av lärare. Eleverna anser inte att de får tillgång till information som gör att de förstår vilka kunskapskrav de uppnått och vad som krävs av dem för att uppnå en högre kunskapsnivå. De menar också att alla lärare inte förklarar vad som krävs för de olika betygsstegen och inte heller i samband med betygssättning förklarar för dem varför de fått ett visst betyg. De lärare som Skolinspektionen intervjuat hänvisar till de bedömningsmatriser som finns i webbverktyget och de ger exempel på hur de kontinuerligt i sin undervisning förtydligar och konkretiserar kunskapskraven för eleverna. Trots detta ser Skolinspektionen att alla elever inte får den information som de har rätt till. Rektorn och lärarna menar att de befinner sig i ett uppstartskede och att ett utvecklingsarbete kring dokumentation av elevernas kunskapsutveckling pågår och ska fortgå. Tillsynen visar att skolan behöver se till att den dokumentation som görs når ut till eleverna och skrivs eller kommuniceras på ett sådant sätt att de förstår den. Rektor måste säkerställa att alla lärare i sin undervisning fortlöpande informerar eleverna om vilka kunskapskrav de uppnått och förklara för dem varför de fått ett visst betyg.

Rektorn ska se till att eleverna fortlöpande informeras om sin kunskapsmässiga utveckling och får information om grunderna för betygssättning. Lärarna ska på begäran upplysa eleven om skälen för betygen.

Författning

3 kap. 4, 15, 17 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Undervisningsråd

Inger Börjesson

Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.